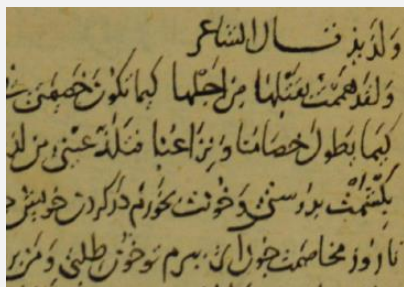

رباعی تازه‌یاب از خواجه عبدالله انصاری در تفسیر آیه ۷۱ سوره زخرف

مرتضی کریمی‌نیا، پژوهشگر مطالعات اسلامی در جدیدترین یادداشت خود رباعی تازه‌یاب و منتشرنشده از خواجه عبدالله انصاری را برای نخستین مرتبه منتشر ساخته است.

مرتضی کریمی‌نیا، پژوهشگر مطالعات اسلامی در جدیدترین یادداشت خود رباعی تازه‌یاب و منتشرنشده از خواجه عبدالله انصاری را برای نخستین مرتبه منتشر ساخته است.

به گزارش ایکننا، مرتضی کریمی‌نیا، پژوهشگر مطالعات اسلامی در جدیدترین یادداشت خود رباعی تازه‌یاب و منتشرنشده از خواجه عبدالله انصاری را برای نخستین مرتبه منتشر ساخته. متن یادداشت از نظر می‌گذرد:

در شرح و توضیح آیه ۷۱ سوره زخرف، خواجه عبدالله انصاری (در نسخه تفسیرش که هنوز منتشر نشده است)، دو بیت از شاعری عرب نقل می‌کند که تاکنون عینا آن را در جایی نیافته‌ام، اما بخشی از آن را به قیس بن الملوح یا همان مجنون بنی عامر نسبت داده‌اند. در ادامه، وی خود مضمون آن دو بیت را در قالب یک رباعی به فارسی می‌سراید: عبارات فارسی و عربی خواجه عبدالله در این بخش از تفسیر وی (بنا بر تصحیحی که انجام داده‌ام) چنین است:

«وَفِيهَا مَا تَشْتَهِي الْأَنْفُسُ»، [پانویس ۱] هَذَا مِنْ جَوَامِعِ الْقُرْآنِ، وَقُرَىٰ زِيَادَةَ الْهَاءِ: (تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ)؛ [پانویس ۲] و در آن بهشت هَرَجٌ دَلَهَا بَابِد، وَ چشمتها خوش آید. تَقُولُ: لَدَىٰ يَلَدٌ فَهَوَ مَلْدُودٌ وَلَدِيدٌ، قَالَ الشَّاعِرُ:

وَلَقَدْ هَمَمْتُ يَقْتُلَهَا مِنْ أَجْلِهَا

كَيْمَا تَكُونَ حَصِيمَتِي فِي الْمَحْشَرِ

كَيْمَا يَطُولُ حِصَامُنَا وَنِزَاعُنَا

فَتَلَدَّ عَيْنِي مِنْ لَذِيذِ الْمُنْظَرِ

يَكْشَمْتُ بَدُوسَتِي وَ خُونْتُ بِخَوْرَمِ

در گردن خویش خون ناحق ببرم

تا روز مَخَاصِمْتُ چون آیی ببرم

تو خون طلبی و من برویت نگرم

نکته جالب توجه آنکه مضمون این شعر بعدها در میان رباعیات منسوب به مولانا (دیوان شمس، رباعی ۱۱۵۵) نیز آمده است:

از دوستیت خون جگر را بخورم

این مظلمه را تا به قیامت ببرم

فردا که قیامت آشکارا گردد

تو خون طلبی و من برویت نگرم

پانویس ۱: قَدَّم فِي النِّسْخَةِ «مَا تَشْتَهِي الْأَنْفُسُ» كَمَا فِي مَصَاحِفِ مَكَّةَ وَالْعِرَاقِ؛ وَهِيَ قِرَاءَةُ ابْنِ كَثِيرٍ وَأَبِي عَمْرٍو وَحُمَزَةُ

والكيسائي، وعاصم في رواية أبي بكر وخلف.

پانویس ۲: هذا كما في مصاحف أهل الشام والمدينة وهي قراءة نافع وابن عامر وحفص عن عاصم وأبي جعفر المدني وابن مسعود وابن عباس ويعقوب.